

Od Redakcji

W ostatnim z tegorocznych zeszytów „Terminusa” w dziale artykułów zamieszczamy cztery teksty. Pierwszy z nich, autorstwa Ewy Cybulskiej-Bohuszewicz, prezentuje *Żywoty świętych* Piotra Skargi jako tekst nowoczesny, wyrastający z ducha reformy trydenckiej. Autorka opisała konkretne formy pobożności, takie jak pielgrzymki, procesje, kult obrazów oraz przeanalizowała sposób, w jaki zostały one odzwierciedlone w *Żywotach*. Skarga w zgodzie z jezuickimi koncepcjami rozwoju duchowego tak kształtuje narrację, by zachęcić czytelnika do aktywności, a nie biernego powielania utartych schematów czy bezrefleksyjnego powtarzania prawd wiary.

W kolejnym artykule Margarita A. Korzo poszukuje źródeł kazania pogrzebowego autorstwa Melecjusza Smotryckiego. Kazanie powstało w 1620 roku po śmierci Leoncjusza Karpowicza, przełożonego monasteru Świętego Ducha w Wilnie, i jest znane w dwóch wersjach językowych: ruskiej i polskiej. Na początku lat trzydziestych XVI wieku socynianin Eustachy Kisiel (pseudonim Gelaziusz Diplic) zarzucił Smotryickiemu, że ten przepisał kazanie z łacińskiego kazania pewnego dominikanina. Korzo wykazuje jednak, że prawdopodobnym źródłem było dzieło walońskiego franciszkanina Philippe’a Bosquiera.

Wraz z artykułem Francesca Cabrasa przechodzimy do analizy poezji. Cabras poddał wnikliwemu oglądowi świadectwa refleksji metapoetyckiej obecne w pierwszej księdze *Elegiarum libri quattuor* Jana Kochanowskiego. Trzy elegie (I 1, I 5 oraz I 12) zostały zidentyfikowane jako *recusationes*, w których Kochanowski świadomie bada granice i możliwości gatunku, w różny sposób deklarując odrzucenie poezji epickiej na rzecz poezji miłosnej.

Ostatni z prezentowanych w tym zeszycie artykułów został poświęcony jednej z szesnastowiecznych łacińskich parafraz

heroikomicznego poematu *Batrachomyomachia*. Autorem tłumaczenia jest mało znany poeta neolaciński Jan Siemuszowski. Jakub Zbądzki śledzi transtekstualne aspekty tej konkretnej łacińskiej parafrazy greckiego *heroicomicum*, identyfikując pojawiające się u Siemuszowskiego aluzje i nawiązania do rzymskiej epiki, głównie do *Eneidy* Wergiliusza oraz *Metamorfoz* Owidiusza. Zbądzki pokazuje, w jaki sposób szesnastowieczny poeta wzbogacił swoją parafrazę o całą warstwę nowych znaczeń, rozpoznawalnych tylko dla dociekliwych czytelników.

Tom dopełnia przygotowana przez Ałę Brzozowską edycja czwartej mowy biskupa płockiego Erazma Ciołka. Oracja została wygłoszona w 1518 roku w Rzymie wobec papieża Leona X i kolegium kardynałów. Czytelnikom prezentujemy zarówno tekst łaciński, jak i jego polskie tłumaczenie. Edycja została poprzedzona wstępem i opatrzona komentarzem filologiczno-historycznym.

Magdalena Ryszka-Kurczab